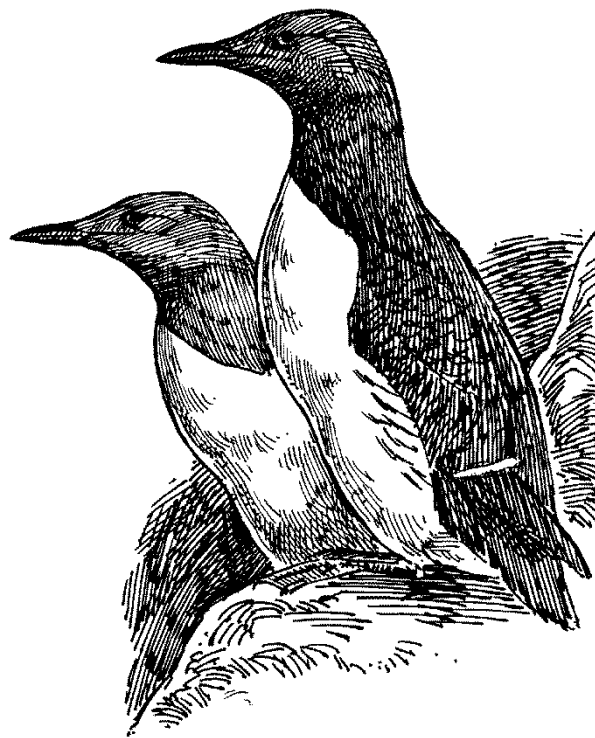

Årsmelding 2013

for

Norsk Ornitologisk Forening

Sekretariat og organisasjon

NOFs sekretariat har i 2013 hatt følgende ansatte: Kjetil Aadne Solbakken (generalsekretær), Ingar Jostein Øien (fagsjef), Frode Falkenberg (faunistikk- og webkonsulent, 60 % stilling), Anne Kolstad (førstekonsulent, 100 % engasjement t.o.m. 31. mai), Berit Krogstad (førstekonsulent), Frøydis Kvaløy (rådgiver, 37,5 % engasjement f.o.m 21. januar), Magne Myklebust (informasjonskonsulent), Peter Sjolte Ranke (førstekonsulent, 100 % engasjement t.o.m 1. mars), Morten Ree (organisasjonskonsulent), Paul Shimmings (førstekonsulent, 100 % engasjement f.o.m 1. oktober) og Tomas Aarvak (rådgiver, 75 % stilling).

NOF har fylkesavdelinger i alle fylker, men fylkesavdelingen i Finnmark har ikke hatt aktivitet i 2013. Spesielt gledelig var det at NOF avd. Sogn og Fjordane ble stiftet 14. april 2013. Antall lokallag er 51.

Sentralstyret

Det ble avholdt seks møter i sentralstyret hvor totalt 42 saker ble gjennomgått. Etter årsmøtet i 2013 har Simon Rye vært styrets leder og Per Stensland har vært nestleder. Michael Fredriksen, Tine Marie Hagelin, Atle Ivar Olsen, Edvin Thesen og Rune Aae har vært styremedlemmer.

Medlemsutvikling

Ved inngangen til 2013 var samlet kontingent innført for hele NOF med unntak av NOF avd. Oslo og Akershus. Ved årets start talte denne sammenslåtte medlemslisten 8625 medlemmer. Ved årets slutt hadde dette tallet gått noe ned til 8 287 medlemmer. Av disse var 68 % menn og 32 % kvinner. I tillegg kommer 790 medlemmer fra NOF avd. Oslo og Akershus som ikke ligger inne i NOFs felles medlemsliste. NOF hadde altså totalt 9077 medlemmer i 2013. Dette er noe færre enn angitt i tidligere årsmeldinger, der antall tilleggsmedlemmer fra fylkesavdelinger og lokallag delvis har vært estimert. Dette er til gjengjeld et nøyaktig antall.

Tidsskrifter

NOF er ansvarlig for utgivelsen av tre tidsskrifter. Vårt hovedtidsskrift **Vår Fuglefauna** kom som vanlig ut regelmessig med fire nummer dette året. Bladet forsøker å gi et bredt bilde av fuglefaunaen i Norge, blant annet gjennom aktuelle naturvernsaker, populærvitenskapelige artikler samt informasjon om organisasjonens arbeid både sentralt og regionalt. Bladet hadde 4212 lesere mot slutten av 2013. **Fuglevennen** kom ut med to nummer i 2013. Dette bladet er vårt rekrutteringstidsskrift, og med sin allmenne form passer tidsskriftet for folk i de fleste aldersgrupper. Fuglevennen hadde 4200 lesere ved utgangen av året. Fagtidsskriftet **Ornis Norvegica** gikk over til nettpublisering fra og med 2011. Tidsskriftet er gratis for leserne. Ornis Norvegica publiserte 12 artikler på til sammen 67 sider i løpet av året.

Internett og sosiale medier

På vårt nettsted *www.birdlife.no* var det god aktivitet både med hensyn til produserte nyhetssaker, og generell bruk av nettstedet. Det ble totalt publisert 69 nyhetssaker på hovedsiden i 2013, mens 75 saker kom fra fylkesavdelingene og ble publisert på deres sider på *birdlife.no*. Bruken av nettsidene er god, og med 820 000 sideoppslag var aktiviteten lik 2012. Besøkene var fordelt på 241 000 besøk fra 112 000 unike maskiner, som var noen prosent bedre enn i 2012. Statistikken er hentet fra Google Analytics.

Tilsvarende tall for *fuglevennen.no* er mer enn 611 500 sideoppslag fordelt på 165 000 besøk fra 110 000 unike maskiner. Til tross for at dette er en økning i forhold til 2012, er den daglige bruken veldig lik fjoråret. Hagefugltellingen i slutten av januar hadde en stor økning, og det resulterte også i mer aktivitet på siden i denne perioden. Den beste enkeltdagen var søndag 27. januar, da hele 7600 unike brukere var innom siden.

NOF er aktiv i de største sosiale mediene Facebook og Twitter. Disse to er en viktig del av NOFs formidling av informasjon på en hurtig og enkel måte. Per 31. desember 2013 hadde vi mer enn 4500 følgere på Facebook (www.facebook.com/fuglevern), som er et tilfang 1400 tilhengere i løpet av 2013. På Twitter (www.twitter.com/fuglevern) var det 720 følgere 31. desember 2013, hvilket er en økning på 190 følgere i 2013. Vi synliggjør også våre medlemmers blogger gjennom NOFs samleside på fuglevern.blogspot.com. Vårt nyhetsbrev, som man kan abonnere på fra *birdlife.no*, gikk ut til 1750 personer per 31.12.2012, hvilket er 150 personer mer enn ved utløpet av 2012.

Økonomi

NOF kan vise til et overskudd i det ferdig reviderte årsregnskapet på kr. 419 766. Totalomsetningen for året ble kr. 16 916 734 med fordeling på ca. 7,6 millioner på organisasjonsdrift og 9,3 millioner på prosjektvirksomheten. Driftstøtten fra Miljødirektoratet utgjorde kr 2 090 760. NOF har for tiden god likviditet og en egenkapital ved årsskifte på kr. 5 218 572. Foreningen hadde ved utgangen av 2013 en bankbeholdning på kr. 12 688 068, herav er kr. 6 464 917 bundet opp i prosjektvirksomheten.

Årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret 2013

Årsregnskapet viser et overskudd på kr. 419 766,-. Overskuddet disponeres ved at Husbyggningsfondet blir godskrevet årets rente og det resterende beløp blir overført Disposisjonsfondet.

Fond / Årstall	Status per 1.1.2013	Disposisjoner 2013	Status per 31.12.2013
Husbyggingsfond	273 828	8 215	282 043
Disposisjonsfond	4 524 977	411 551	4 936 529
SUM	4 798 805	419 766	5 218 572

Årsoppgjørdisposisjoner framlegges årsmøtet på Malungen Gård ved Hamar 26. april 2014 for godkjenning.

Fond

Alle fond i NOF bestyres av et faglig råd utnevnt av styret, kalt Fondsstyret. For 2013 har dette rådet bestått av Svein Karlsen (leder), Jostein Sandvik, Torborg Berge, Torgeir Nygård

og Peter Sjolte Ranke (sekretær). Hvert fond har sine egne statutter, hvor den generelle regel er at maksimalt 80 % av årets rente skal fordeles til prioriterte søknader. NOFs fondsregnskap inngår ikke i årsregnskapet for foreningen. Status for våre fond per 31.12.2013 var følgende:

Norsk Fuglevernfond: Formål å fremme ornitologisk forskning innen fuglevern ved utdeling av årlige stipendier. Innestående **kr. 547 495**.

Snøuglefondet: Underlagt Norsk Fuglevernfonds statutter, i tillegg til egen avtale om disponering. Gjelder prosjekter på norskhekkende dagrovfugler og ugler og i særdeleshet snøugle. Innestående **kr. 1 482 807**.

Oddmund Aune og Erling Bjørgums minnefond: Formål å fremme ornitologisk forskning med spesiell vekt på trekkfugler. Utdeling av årlige stipendier. Innestående **kr. 237 697**.

Svein Haftorns minnefond: Fondets formål er, i Svein Haftorns ånd, å øke barn og ungdommers interesse for norsk fuglefauna. Innestående **kr. 107 839**.

Jon Suuls Legat: Dette er et nyopprettet fond som har til formål å støtte ideell virksomhet innen norsk natur- og kulturvernarbeid rettet mot sjøfugl, i særdeleshet ærfugl. Det vil ikke bli foretatt utbetalinger fra fondet før beholdning er minimum kr. 100 000. Innestående per i dag **kr. 62 798**

Totalt innestående på NOFs fond er **kr. 2 438 636**. Det kan maksimalt bli utdelt **kr. 56 979**, som tilsvarer 80 % av renteinntektene fra fondenes renteavkastning for 2013 med fratrek av Jon Suuls Legat. Pengene fordeles til prioriterte søkere til fondsmidlene.

Prosjektvirksomheten

Prosjektvirksomheten i NOF har vært betydelig også i 2013. Aktiviteten er både knyttet til oppdrag fra forvaltningsmyndighetene og egne prosjekter, og ikke minst en kombinasjon av disse kategoriene, hvor NOF initierer prosjekter som vi søker støtte til gjennomføringen av hos forvaltningsmyndighetene. Flere større prosjekter er i stor grad basert på frivillig innsats fra foreningens medlemmer. Flere prosjekter inngår i nasjonal bestandsovervåking av fuglefaunaen, og noen av prosjektene gjennomfører en generell overvåking av fuglefaunaen, mens andre er spesifikke ved at de gjelder overvåking av enkeltarters hekke-/overvintringsbestander eller trekkregistreringer.

De fleste av disse prosjektene er langsiktige, slik at bestandsutviklingen over tid kan følges. Dette gjelder blant annet datainnsamling i hekkfuglovervåkingen ***Terrestrisk overvåking av fuglebestandene (TOV-E)*** som overvåker hekkebestanden i standardiserte geografiske ruter for en rekke norske fuglearter. Dette prosjektet har vært under stadig utvidelse og ble i 2012 utvidet til å dekke Finnmark, slik at det nå er aktive ruter i alle landets fylker. Ved NOFs fuglestasjoner på Lista og Jomfruland følges bestandsutviklingen under vår- og høsttrekket ved konkrete tellinger og ved ***standardisert fangst og ringmerking***, som også inngår som en del av miljømyndighetenes terrestriske miljøovervåking. ***Norsk Hagefugltelling*** pågår fortsatt og inngår i ***Fuglevennen***-konseptet, med felles landsdekkende telling den siste helga i januar. I tillegg utfører NOF ***Overvåking av fugler i jordbrukets kulturlandskap (3Q)*** i

samarbeid med Norsk institutt for skog og landskap. NOF deltar i den regionale overvåkingen av sjøfugl både i hekketiden og om vinteren som en del av det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugler (SEAPOP). Av de artsspesifikke prosjektene gjennomfører vi nasjonal overvåking på to av de globalt truede artene vi har i Norge, **dverggås** og **stellerand**, samt **havørn** som er en ansvarsart for Norge og **åkerrikse** som er på den norske rødlista som kritisk truet. For stellerand og særlig for dverggås, er prosjektene omfattende og innsatsen favner utenfor landets grenser. Blant annet har begge disse prosjektene stor aktivitet innenfor rammen av *Miljøsamarbeidet mellom Norge og Russland*. Fra 2011 ble et nytt EU-prosjekt startet opp med bevaring av dverggås langs den europeiske trekkruta (LIFE+) hvor NOF spiller en viktig rolle.

Etter å ha gjennomført siste sesong i en femårig nasjonal kartlegging og overvåking av **hubro**, (kategori sterkt trua (EN) på rødlista) i 2012, ble det startet opp og gjennomført første feltsesong i et løpende overvåkingsprosjekt for arten i utvalgte områder i Norge i 2012. I 2013 ble dette utvidet til å omfatte fire overvåkingsområder. Arbeidet inkluderer også kartlegging av habitatbruk vha. satellitt-telemetri og GPS-teknologi. Videre overvåker vi **sædgås**, som har status som sårbar (VU) på den norske rødlista. For sædgåsa inkluderer arbeidet både studier av trekk og overvintringsforhold vha. satellittsendere og halsringmerking, samt genetiske/morfologiske analyser som viser at vi har to distinkte underarter hekkende i Norge. NOF har regionale overvåkingsprosjekter på **vandrefalk**, **horndykker** og **hønsehauk**. Sammen med NINA og Agder naturmuseum, har NOF et prosjekt som omfatter kartlegging av hekkeøkologi, bestandsforhold, vandringsmønster og habitatvalg hos den sjeldne og truede **snøugla**. I 2013 hekket ikke snøugla i Norge, men satellittsendere påsatt i 2011, da vi påviste 42 hekkinger i Norge gir fortsatt spennende og viktig informasjon om artens vandringer. Prosjektet omfatter også samarbeid og direkte innsats i Russland (som del av Miljøsamarbeidet mellom Norge og Russland) og Canada ettersom prosjektet søker å avdekke bestandsforhold og vandringer i en global sammenheng. Dette arbeidet er viktig i internasjonal sammenheng for å revidere snøuglas status også på IUCNs rødliste. Vi kartlegger trekkrutene hos **fjellvåk**, **lappspove** og **boltit** v.h.a. miniatyr satellittsendere og geologgere, og fra 2013 også **brushane** og **fiskeørn**. Arbeidet med boka *Sjeldne fugler i Norge* er intensivert, og er planlagt ferdigstilt i 2015.

Når det gjelder **NOFs bistandsrelaterte aktiviteter** har det Norad-støttede samarbeidsprosjektet med BirdWatch Zambia som har pågått siden 2004, vært inne i sitt siste år med halvt budsjett fra foregående år. NOF fortsatte sitt tre-årige prosjektsamarbeid med BirdLife organisasjonen Wildlife and Environmental Society of Malawi (WESM) som ble startet i 2012 med støtte fra Norad. Et nytt to-årig prosjektsamarbeid med BirdLife organisasjonen Bird Conservation Nepal ble startet i 2013. Prosjektene har som mål å bidra til bedre ivaretagelse av viktige fugleområder ved bevisstgjøring og igangsetting av bærekraftige inntektsskapende aktiviteter for lokalbefolkningen.

I 2013 har NOF videreført arbeidet med å revidere *statusen for norske IBA-områder*. Dette er et todelt prosjekt, hvor første del går ut på å oppdatere status for alle terrestriske og eksisterende IBA-er, mens marine IBA-er vil komme i et oppfølgingsprosjekt. Et sideprosjekt til dette arbeidet, med å vurdere norske IBA-områder opp mot det europeiske smaragdnettverket «Emerald Network» ble startet opp i 2013.

Oppdatering av bestandsestimater for norske fugler startet for fullt i oktober 2013. Dette er oppdatering av de bestandsestimatene som NOF tidligere har utarbeidet til publikasjonene *Birds in Europe* (1996) og *Birds In Europe II* (2002). Dette er avgjørende viktig informasjon blant annet for nasjonal og internasjonal rødlisting av arter. I 2013 gjennomførte NOF også arbeidet med en **Statusrapport for rovfugler i Norge**. Dette i forbindelse med at Bonn-konvensjonen (CMS) har opprettet en rovfuglavgte «African-Eurasian Birds of Prey Agreement» (AEBOP) som Norge har undertegnet. Dette er en parallell til vannfuglavgtalen (AEWA) som også ligger under Bonn-konvensjonen og som NOF har et nært samarbeid med.

Gjennom NOFs fylkesavdelinger og lokallag er det et stort mangfold av lokale og regionale prosjekter rettet mot arter og/eller lokaliteter. Resultatene fra disse publiseres gjerne i våre fylkesvise tidsskrifter, NOFs medlemstidsskrift **Vår Fuglefauna** eller i NOFs fagtidsskrift **Ornis Norvegica**.

Naturvernarbeid

NOF samarbeider med fylkesavdelinger, lokallag og ressurspersoner om viktige innspill i lokale/regionale og nasjonale høringsprosesser og om innspill til ulike politiske nivå. Det varierer litt hvor godt samhandlinga har kommet i gang med de ulike fylkene. NOF har hatt begrenset kapasitet på dette området i forhold til behovet, men vi har likevel engasjert oss i en lang rekke saker.

Det er fortsatt stort utbyggingspress fra energisektoren, med svært mange søknader om vindkraftverk i viktige naturområder som også er leveområder for truede fuglearter. Utbyggingspresset er økende også i innlandet, og offshore. I sistnevnte kategori er det foreslåtte Siragrunnen vindkraftverk et særlig konfliktfylt eksempel. Vi har levert høringsuttalelser knyttet til en rekke vindkraftverksaker, og påklaget vedtak om konsesjon til slike anlegg. Det er generelt store konflikter knyttet til avveiningene mellom utbygging av vindkraft og hensynet til trua arter, trekkende fuglebestander og verdifulle naturområder på den nasjonale agendaen.

Av andre saker vi har jobbet med det siste året kan vi trekke frem noen eksempler slik som prosessen rundt åpning for petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten, ved Jan Mayen og i Barentshavet sørøst og arbeidet med ivaretagelse av Tyrifjorden våtmarkssystem. Vi har engasjert oss mot ødeleggelse av eksisterende verneområder f.eks. ved Myklebustvatnet. Vi har tatt til orde for økt skogvern og ivaretagelse av kongeørn og hønsehauk gjennom påklaging av vedtak om skadefelling av disse artene. Vi har engasjert oss i arbeidet med å sikre svarthalespovens fortsatte overlevelse gjennom arbeid med forskriften av svarthalespove som prioritert art. Vi har engasjert oss mot fortsatt vårjakt på ender i Kautokeino. Vi har arbeidet for sikring av Grytdalen som et nasjonalt referanseområde for biologisk mangfold. Vi har også anmeldt drap på krykkjer etter feilaktig bruk av skadefellingsforskriften og engasjert oss i arbeidet med å få fortgang i revisjon av denne forskriften.

Rapportssystemet for fugler

NOF administrerer innholdet i databasen, og har ansvar for brukerstøtte til generelle og administrative brukere, mens utviklings- og samarbeidspartner Artsdatabanken er eier av

selve systemet. Administrasjonen som NOF, gjennom en avtale med Artsdatabanken, skal gjennomføre, innebærer validering av utvalgte arter som omfattes av de alvorligste kategoriene på den norske rødlisten av 2010. Dette arbeidet fungerer godt, og spesielt prosessen rundt den kritisk truede åkerriksa må trekkes fram. I samarbeid med flere partnere, og som en oppfølging av den nasjonale handlingsplanen for åkerriksa, har NOF hatt en avgjørende rolle i funksjonen rundt ivaretagelse av territorier der hanner sang i 2013. Andre truede arter som blir nøye fulgt opp gjennom rapportering i Artsobservasjoner i 2013 var vipe, hubro, vierspurv, hortulan, svarthalespove – for å nevne noen.

Oppslutningen rundt systemet er meget god, og antall rapportører og innlagte funn er stadig økende. Mot slutten av 2012 var det rapportert 8,7 millioner fugleobservasjoner, der drøyt 1,5 millioner ble registrert i 2013. Ved utgangen av året var det registrert 6834 brukere, der 917 var nye av året.

En ny versjon av Rapportsystemet for fugler, eller mer presist *artsobservasjoner.no*, skulle i utgangspunktet bli lansert i løpet av første halvår 2011. NOF har fulgt utviklingsprosessen nært, og vært en del av referansegruppen som står bak den nye versjonen. Kapasitetsutfordringer både hos den norske og svenske Artsdatabanken har gjort at lansering av ny versjon med full funksjonalitet er skjøvet frem i tid.

Komitéer og utvalg

Arbeidet med å samordne og veilede landets faunistiske komitéer i Rapportsystemet for fugler, www.artsobservasjoner.no/fugler/, har pågått gjennom hele 2013. De fleste Lokale Rapport- og Sjeldenhetskomitéene (LRSK) benytter nå applikasjonen til både validering av funn og som kilde og rapportgenerator til sine årsrapporter. NSKF bruker rapportsystemet til behandling av saker. Drøyt 100 personer fra landets 22 rapportområder har vært involvert i å kvalitetssikre materiale fra Rapportsystemet for fugler.

Norsk Sjeldenhetskomité for Fugl (NSKF) har i 2013 bestått av Tor Audun Olsen (sekretær), Øyvind Egeland, Oddvar Heggøy, Kjell Ruud Mjøltnes, Simon Rix og Bjørn Olav Tveit. Komitéen hadde et aktivt år med mange saker til vurdering. NSKF-rapporten for årene 2009 og 2010 vil bli publisert sammen med NFKF-rapport for 2008-2010 i løpet av første halvår 2014.

Norsk Faunakomité for Fugl (NFKF) har jobbet hardt de siste månedene av 2013 med å lage en rapport for årene 2008-2010, som vil publiseres sammen med NSKF-rapporten for 2009-2010 i første halvår 2014. Grunnet etterslep, samt utfordringer knyttet til funksjonaliteten i rapportverktøyet har faunistisk konsulent i NOF stått bak mesteparten av dette arbeidet. Fra og med 2011-rapporten vil resten av komiteens 10 medlemmer involveres på vanlig måte, men etter at feil og andre utfordrende momenter i verktøyet er fikset.

Denne delen av vår virksomhet blir i all hovedsak gjennomført på idealistisk grunnlag av foreningens medlemmer. Det er et svært omfattende materiale som på denne måten stilles til disposisjon for de ulike ledd av naturforvaltningen her i landet (som for eksempel viltkartlegging og naturtypekartlegging), noe som er med på å sette NOF i en særstilling blant de norske miljøvernorganisasjonene.

Norsk navnekomité for fugl (NNKF) har i 2013 bestått av Morten Bergan, Odd Bruce Hansen, Helge Kvam, Viggo Ree, Øivind Syvertsen og Per Ole Syvertsen (sekretær). Komitéen avholdt to møter (16.-17. januar og 2.-3. november), begge i Oslo, og er nå à jour med alle endringer i Clements-lista publisert fram til og med august 2013

(jf. <http://www.birds.cornell.edu/clementschecklist/updateindex/>). Arbeid med klargjøring av en ny versjon av navnebasen for utlegging på NOFs nettside pågår. NNKF har i 2013 også endret to navn på arter som er påvist i Norge; *Phoenicopterus roseus* fra flamingo til rosenflamingo og *Apus caffer* fra kafferseiler til bekseiler. Førstnevnte endring har også vært til behandling i Artsdatabanken og NOFs styre, mens sistnevnte er ledd i en gjennomgang av artsnavn med forstavelser som kan oppfattes nedsettende.

Oppsummering

NOF har hatt et godt år i 2013 med viktig fremgang i arbeidet med å videreutvikle felles medlemskap i NOF og sveise organisasjonen sammen. Den økonomiske omsetningen har vært høy, og aktiviteten og omsetningen i prosjektvirksomheten har vært stor. Årets økonomiske resultat bidrar til å sikre NOF som organisasjon mulighet til fortsatt utvikling og handlefrihet.